

Tadeusz Sulima Popiel (1863 - 1913) malarz

Urodził się w Szczucinie koło Tarnowa. Pochodził z rodziny szlacheckiej herbu Sulima, którego nazwy używał jako części nazwiska.

W 1876 roku zapisał się do Szkoły Sztuk Pięknych w Krakowie, gdzie uczył się m. in. rysunku u prof. W. Łuszczkiewicza, wybitnego historyka sztuki i teoretyka sztuki sakralnej, potem studiował w klasie mistrzowskiej Jana Matejki. Kunsztu malarskiego uczył się też w Wiedniu i w Monachium. Odbił liczne plenery malarskie i podróże artystyczne po Europie, obejmujące również tereny Włoch. Techniki al fresco nauczył się u prof. Ludwiga Seitz'a w Loreto. Doskonala pod jego okiem technikę zastosował później przy wykonaniu dekoracji w kaplicy polskiej w Bazylice Św. Antoniego w Padwie. Prace przy freskach zakończył w roku 1899.

Ten niezwykle aktywny i pracowity malarz pozostawił po sobie bogaty i różnorodny dorobek artystyczny. Bardzo wczesnym zaczął uprawiać malarstwo religijne i historyczne. Tematom tym pozostał później wierny przez całe swoje życie, pojmując sztukę jako służbę Kościołowi oraz podzielonemu zaborami narodowi. W jego dorobku znajdowało się jednak również malarstwo rodzajowe, pejzaże oraz portrety. Przez całe trzydziestolecie poprzedzające pierwszą wojnę światową niemal wszystkie polskie czasopisma ilustrowane reprodukowały obrazy Popiela, co przyczyniło się w rezultacie do dużej popularności jego malarstwa oraz samej osoby.

Polichromią i obrazami ozdobił przeszło 40 kościołów, wśród których znajdowały się przede wszystkim świątynie rodzinnego Lwowa. Do ważniejszych realizacji poza tym miastem zalicza się m.in., polichromię wnętrz kościołów w Poznaniu, w Krakowie, w Petersburgu czy też w Przemysłu. Szczególnym wyróżnieniem było dla niego wygranie konkursu na dekorację kaplicy św. Stanisława w padewskiej Bazylice św. Antoniego. Kaplica ta bardzo szybko urosła do rangi mauzoleum narodowego na obczyźnie, głównie za sprawą przemysłowej tematyki patriotycznej, która odwoływała się do ciągle żywych nadziei na odzyskanie utraconej wolności.

Osiągnięcia Popiela w sztuce sakralnej były zauważane i doceniane, o czym mogą świadczyć słowa krakowskiego dziennikarza Józefa Trepki, który określił artystę jako „znakomitego dekoratora przybytków Bożych”.

Szczególnym zwieńczeniem tych pochwał było wyróżnienie artysty w 1905 r. przez Papieża Piusa X tytułem szambelana „di spada e capa” za zasługi na polu malarstwa religijnego.

W ostatnim dziesięcioleciu swojego życia Popiel przebywał głównie w Krakowie i w pobliskich Swoszowicach, gdzie miał pracownię. Zmarł w Krakowie 22 lutego 1913 roku, a jego doczesne szczątki złożono na ementarzu Rakowickim.

Tadeusz Sulima Popiel (1863 - 1913) pittore

Nato a Szczucin vicino a Tarnow, di stirpe nobile, della dinastia Sulima, richiamata appunto nel suo cognome.

Nel 1876 si iscrisse alla Scuola di Belle Arti di Cracovia dove studiò, tra le altre discipline, disegno con il prof. W. Łuszczkiewicz, importante storico dell'arte e teorico d'arte sacra, poi studiò nella classe del maestro Jan Matejko. Proseguì lo studio di pittura anche a Vienna e a Monaco di Baviera. Percorse itinerari ed effettuò viaggi artistici in tutta Europa, anche in Italia, dov'era solito dipingere all'aperto. Approfondì le tecniche dell'affresco con il prof. L. Seitz a Loreto. E' proprio questa la tecnica applicata da Popiel nel 1899, quando eseguì le decorazioni della Cappella Polacca all'interno della Basilica di Sant'Antonio di Padova.

Molto presto cominciò a impratichirsi nella pittura a tema religioso e storico, restando legato al concetto di arte come servizio verso la Chiesa e la Nazione e mostrando interesse per la pittura decorativa e le grandi composizioni. La sua produzione si estese anche ad altri temi pittorici quali paesaggi e ritratti. All'epoca i dipinti di Popiel furono noti a un vasto pubblico, in quanto oggetto di studio e di pubblicazione su quasi tutte le riviste polacche, nel corso del trentennio che precedette la prima guerra mondiale, contribuendo così alla popolarità dell'artista.

Molto attivo e laborioso lasciò una ricca eredità artistica. Decorò circa 40 chiese, soprattutto a Leopoli.

Importanti affreschi dell'artista si trovano anche: a San Pietroburgo, Poznan, Cracovia e nelle chiese di Kępno, Przemysl.

La vittoria al concorso per la decorazione della cappella di S. Stanislao nella Basilica di San'Antonio a Padova rappresentò per lui un risultato molto ambito. Questa cappella divenne rapidamente Mausoleo Nazionale in esilio, principalmente per merito dei temi patriottici dei dipinti, che simboleggiavano la speranza sempre viva di recuperare la libertà perduta.

Il giornalista Giuseppe Trepka di Cracovia lo abbia presentato come "gran decoratore dei santuari di Dio". Per i suoi servizi nel campo della pittura religiosa fu insignito nel 1905 da Papa Pio X del titolo di "ciambellano di cappa e spada".

Negli ultimi dieci anni Tadeo Popiel visse per lo più a Cracovia e nei pressi di Swoszowice, dove aveva uno studio. Morì a Cracovia il 22 Febbraio 1913 e fu sepolto nel cimitero Rakowicki di Cracovia.

Setna rocznica śmierci Tadeusza Popiela

Centenario della morte di Tadeusz Popiel

Nel 1899 Tadeo Popiel realizzò la decorazione pittorica della Cappella di S. Stanislao (detta Cappella Polacca) all'interno della Basilica di S. Antonio a Padova. Il proposito iconografico dei dipinti è strettamente legato alla storia e alla tradizione religiosa nazionale e riveste carattere patriottico.

La decorazione si colloca sulle pareti ed è suddivisa in tre zone.

La zona inferiore è caratterizzata da una decorazione geometrica con gli stemmi araldici dei fondatori più facoltosi. Nella parte bassa trovano posto anche monumenti e lapidi commemorative provenienti dalla prima cappella polacca, nonché ulteriori elementi lapidei inseriti negli anni successivi all'intervento di Popiel.

La zona mediana e l'intradosso dell'arco d'entrata riportano le immagini di Santi e Beati polacchi in costumi storici; in primo luogo S. Stanislao, Vescovo e Martire, patrono della Polonia, cui sono dedicate le composizioni delle pareti laterali.

Questi due affreschi rappresentano per lo più scene della vita di S. Stanislao. Sulla parete sinistra si colloca la "Resurrezione del Cavaliere Piotrowin", l'evento più venerato della vita di S. Stanislao, e simbolo caratteristico nell'iconografia del Santo. Sulla parete destra si colloca la raffigurazione della "miracolosa ricomposizione del corpo del Santo precedentemente smembrato".

Ambedue le scene fanno chiaro riferimento all'attesa rinascita della Polonia smembrata, a fine sec. XVIII, dalle tre potenze allora dominanti: Russia, Prussia e Austria.

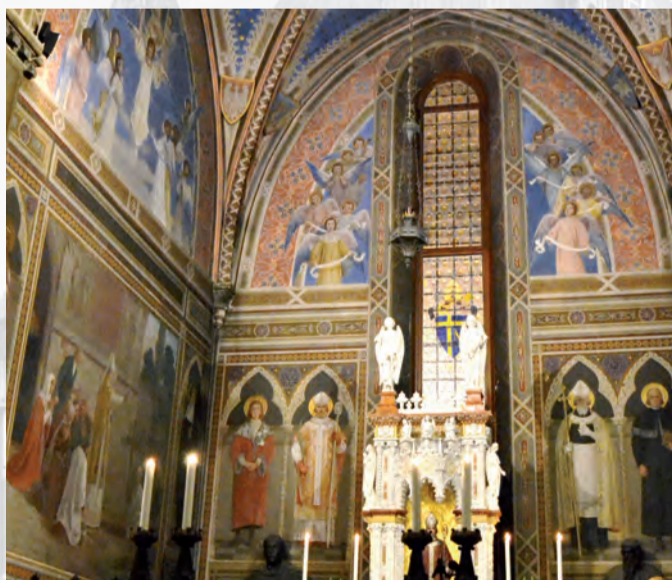
La zona superiore, con le pitture nelle lunette, è riservata alle due immagini della Madre di Dio: la Madonna di Jasna Góra, venerata a Częstochowa e la Madonna Ostrobramska, venerata a Vilna, circondate da angeli.

Sul soffitto è rappresentato il cielo dove sono visibili, oltre alle stelle, stemmi di città metropolitane, di regioni polacche e della stessa Repubblica Polacca, come veniva presentato a fine sec. XVIII. Altri stemmi si possono osservare anche nelle lunette e negli angoli degli archi.

La valenza patriottica dell'iconografia era originariamente completata e rimarcata da una cancellata, oggi scomparsa, che fino al 1925 - quando venne sostituita - chiudeva l'ingresso alla cappella. Su di essa erano riportate iscrizioni in forma di giaculatorie nelle quali si accennava all'incessante lotta per l'indipendenza

Programma Iconografico delle Pitture all'interno della Cappella Polacca nella Basilica di S. Antonio di Padova

Programma iconografico malowidel Kaplicy Polskiej w Bazylice św. Antoniego w Padwie.

Dekoracja malarska kaplicy św. Stanisława, zwanej Polską, w Bazylice Św. Antoniego w Padwie, została wykonana przez Tadeusza Popiela w roku 1899. Program ikonograficzny malowidel ma charakter patriotyczny i jest ściśle związany z historią i tradycją religijną narodu. Całość podzielono na trzy strefy w ten sposób, że dekoracje pokrywają całą powierzchnię ścian kaplicy.

Dolną część ścian zajmują malowidła o charakterze ornamentu geometrycznego, w który wpisano herby najhojniejszych fundatorów, płyty nagrobne oraz pamiątkowe tablice przeniesione zarówno z pierwszej kaplicy polskiej, jak również dodane w czasie późniejszym, już po ukończeniu pracy przez Popiela.

W strefie środkowej ścian oraz na podłuziu arkady wejściowej, ukazane są wizerunki świętych i błogosławionych polskich w strojach historycznych. Najważniejsze miejsce wśród nich przynależy św. Stanisławowi, biskupowi i męczennikowi, jednemu z głównych patronów Polski. Jemu też zadedykowano dwie duże kompozycje na bocznych ścianach wnętrza kaplicy. Scena namalowana po lewej stronie przedstawia „wskrzeszenie Piotrowina” – motyw najbardziej popularny i charakterystyczny w ikonografii świętego. Na ścianie po prawej stronie kaplicy znajduje się inna kompozycja, odwołująca się do przekazu hagiograficznego, która ukazuje cudowne połączenie rozczłonkowanego ciała krakowskiego męczennika.

Obydwie sceny wyraźnie nawiązują do oczekiwanego odrodzenia się Polski, podzielonej w końcu XVIII w. przez mocarstwa rozbiorowe: Rosję, Prusy i Austrię.

Strefa powyżej, zajmująca powierzchnię lunet, została zarezerwowana na ukazanie dwóch wizerunków Matki Bożej: Madonny Jasnogórskiej, czczonej w Częstochowie oraz Madonny Ostrobramskiej, otaczanej kultem w Wilnie, adorowanych przez anioły.

Najwyższa część, obejmująca sklepienie, wyobraża niebo usłane gwiazdami, wśród których widać herby polskich miast i regionów oraz herb Rzeczypospolitej Polskiej, w formie, w jakiej utrwał się z końcem XVIII w. Malowane herby znajdują się również w lunetach oraz przestrzenne na dolnych partiach krzyżowego sklepienia.

Program ikonograficzny uzupełniała pierwotnie i tłumaczyła nieistniejąca już dziś krata, która zamykała wejście do kaplicy (w roku 1925 wymieniono ją na obecną). Posiadała ona napisy będące aktami strzelistymi, w których zawarto aluzje do walki o niepodległość.

Opracowanie historyczne i graficzne przygotowano staraniem:
Realizzazione storica e grafica a cura di:
Accademia dei Rampanti.

W współpracy z - In collaborazione con Padre S. Bartoszewski